

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3076/2019. (IV. 10.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.VI.21.003/2016/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók képviselőjük útján (dr. Kriston István; 2700 Cegléd, Népkör utca 6. I. 105.) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtottak be az Alkotmánybírósághoz, melyben kérték a Kúria Pfv.VI.21.003/2016/4. számú végzése (a továbbiakban: végzés), valamint a végzés által felülvizsgált, a Fővárosi Törvényszék 45.Pkf.639.253/2015/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege szerint az indítványozók keresetet indítottak a Magyar Állam, valamint a Magyar Bankszövetség között 2014. november 9-én létrejött megállapodás (a továbbiakban: megállapodás) egy pontja érvénytelenségének megállapítása tárgyában. A megállapodás a fogyasztói deviza alapú és a deviza jelzáloghitelek forintosításának egyes kérdéseivel volt kapcsolatos.
- [3] Az indítványozók kereseti kérelmükben előadták, hogy a megállapodás beavatkozott a köztük mint deviza alapú kölcsönszerződések adósai és a velük szerződéses kapcsolatban álló pénzügyi intézmények magánjogi jogviszonyaiba, ugyanis az általuk sérelmezett pont a konverziós árfolyamot ténylegesen meghatározta.
- [4] Az első fokon eljáró Pesti Központi Kerületi Bíróság az indítványozók keresetlevelét végzésével idézés kibocsátása nélkül elutasította, mivel álláspontja szerint az indítványozók követelése bírói úton nem volt érvényesíthető. Indokolásában kifejtette, hogy a megállapodás során a Magyar Állam nem magánjogi jogalanyként, hanem közjogi szereplőként járt el, valamint megállapította, hogy az indítványozók jogi érdekét ténylegesen érintő aktus nem a megállapodás, hanem az annak alapján született jogszabály, az egyes fogyasztói kölcsönszerződések devizanemének módosulásával és a kamatszabályokkal kapcsolatos kérdések rendezéséről szóló 2014. évi LXXVII. törvény (a továbbiakban: törvény) volt, ugyanis a törvény szabályozta normatív módon az átváltási árfolyamot. Az indítványozók fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság döntését helybenhagyta, utalva arra, hogy az helyes jogszabályi hivatkozással érdemben helytálló döntést hozott.
- [5] Az indítványozók által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán eljáró Kúria a jogerős végzést hatályában fenntartotta. A kérdéses megállapodást a törvény szakmai megalapozásának körében értékelte. Osztotta a másodfokú bíróság álláspontját a Magyar Állam és a Magyar Bankszövetség között létrejött megállapodás jogi minősítését és az azzal kapcsolatos felperesi igényérvényesítés lehetőségét illetően. Eszerint a Kúria – egyezően az alsóbb fokú bíróságokkal – utalt arra, hogy amennyiben a megállapodás polgári jogi szerződésnek minősülne, az indítványozóknak akkor sem lenne olyan közvetlen védendő jogi érdekük, amely alapján annak érvényességét bíróság előtt kétségessé tehetnék. Jogait és kötelezettségeiket ugyanis törvény rendezheti csupán. A keresetelési jog kérdésében úgy foglalt állást, hogy a bíróságnak ilyen tartalmú kérdést csak hatáskörébe és illetékességébe tartozó ügy esetében kell mérlegelnie.
- [6] 3. Az indítványozók alkotmányjogi panasszal támadták a Kúria érdemi döntést nem tartalmazó végzését, amelyben az Alaptörvény II. cikkében, a XV. cikk (1) és (2) bekezdéseiben, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésében elismert alapjogaikat sérelmezték.
- [7] 3.1. Az Alaptörvény II. cikkének vonatkozásában előadták, hogy a vagyoni viszonyaikat rendező szerződéseik mint magánjogi alanyi jogaik az emberi méltóságukból fakadó „alaptörvényi oltalmat élveznek”. Az államot ezen szerződések vonatkozásában szubjektív tartózkodási kötelezettség terhelte, amelyet azáltal szegett meg,

hogy civiljogi megállapodást kötött az indítványozók hitelezőinek érdekképviselői szervével. A megállapodás alaptörvény-ellenes, mivel az állam csak közhatalomként eljárva avatkozhatott volna be a felek hitelviszonyaiba. Ezen felül állították az állami beavatkozás alkalmatlanságát is, mivel az elérni kívánt cél és az indítványozóknak okozott alapjogi sérelem súlya nem állt arányban egymással és a „legenyhébb eszköz minőséget is nélkülözött”. A támadott kúriai végzés elzárta az indítványozókat attól, hogy keresetüket érdemben tárgyalják, ezáltal „legalitást kölcsönözött” az alapjogsérelemet eredményező civiljogi megállapodásnak.

- [8] 3.2. Az indítványozók érvelése az Alaptörvény XV. cikkével kapcsolatban az alábbiak szerint foglalható össze. Az Alaptörvény XV. cikkének (1) bekezdésében foglalt egyenlőség elvének sérelmére az vezetett, hogy az állam az indítványozók mint adósok és a velük szerződéses kapcsolatban álló hitelezők közül csak az utóbbiakkal kötött megállapodást azok érdekképviselői szervén keresztül. Az államnak kötelezettsége az azonos helyzetben lévőket – jelen esetben az indítványozókat mint adósokat és azok hitelezőit – megkülönböztetés nélkül, egyenlőként kezelni, amely jelen esetben nem valósult meg. Emellett a „civiljogi megállapodással alkalmazott különbségtétel az adósok bevonása nélkül kifejezetten önkényes” is volt. Így – hasonlóan a II. cikkhez fűzött indokoláshoz – ezzel a kúriai végzés ismételt „legalitást kölcsönözött” a törvény előtti egyenlőség megszegésének. Az indítványozók az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésével kapcsolatban indokolást nem terjesztettek elő.
- [9] 3.3. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése által elismert *fair* bírósági eljáráshoz való jog – az indítványozók értelmezésében – alkotmányos jogot biztosított számukra a tisztességes és nyilvános tárgyaláshoz. Ezért jogérvényesítésük megalapozottsága csak érdemi vizsgálattal lett volna eldönthető. A Kúria ezzel szemben – megsértve alapjogaikat – teret engedett az állam közhatalmi státuszával való visszaélésének, és alaki végzéssel korlátozta az anyagi igazságot érvényre juttató tisztességes és nyilvános tárgyalást. Ez egyben esetükben a bírósághoz fordulás jogának sérelmét is megvalósította.
- [10] 4. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) és (2) bekezdéseiben meghatározottak alapján tanácsban eljárva vizsgálta, hogy az Abtv. 27. §-ára alapított indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadására vonatkozó követelményeknek.
- [11] 4.1. A végzés kézbesítésére 2017. január 26-án került sor, míg az alkotmányjogi panaszt az indítványozó 2017. március 23-án adta postára, így megállapítható, hogy az indítvány határidőn belül került előterjesztésre.
- [12] 4.2. Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében az alaptörvény-ellenesség indokolás nélküli pusztá állítása nem ad kellő alapot az alkotmányossági vizsgálat lefolytatására [3276/2017. (X. 19.) AB végzés, Indokolás [14], 3076/2018. (II. 26.) AB végzés, Indokolás [13]]. Az indítványozó az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésének sérelmét alkotmányjogi panaszában nem indokolta meg, így annak vizsgálatára nincsen törvényes jogalap.
- [13] 4.3. Az alkotmányjogi panaszokkal szemben támasztott határozottság feltételeit az Abtv. 52. § (1b) bekezdése szabályozza. Az indítvány tartalmazza az Alkotmánybíróság hatáskörét, valamint az indítványozói jogosultságot megállapító törvényi rendelkezéseket. Ezen felül megjelöli az alkotmányjogi panasszal támadott bírói döntést, az Alaptörvény megsértett rendelkezését, valamint kifejezett kérelem kerül benne megfogalmazásra az Alkotmánybíróság döntésének tartalmára vonatkozóan. Az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja értelmében a kérelem akkor felel meg a határozottság követelményének, ha egyértelmű indokolást tartalmaz arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.
- [14] Az Alkotmánybíróság az emberi méltóság védelméhez való jognak és az egyenlőség elvének tartalmával kapcsolatban jól körülhatárolható gyakorlatot alakított ki, amelyre vonatkozóan az indítvány érdemi, alkotmányjogilag értékelhető indokolást a Kúria végzésével összefüggésben nem tartalmaz. Az Alaptörvény hivatkozott két rendelkezésének sérelmével a végzést mindössze oly módon hozták kapcsolatba az indítványozók, hogy az „legalitást kölcsönözött” az elszenvedett alapjogsérelemeknek.
- [15] Mindebből az a következtetés adódik, hogy az Alaptörvény II. cikk és XV. cikk (1) bekezdésével összefüggésben előadottak és a támadott kúriai végzés között alkotmányjogilag értékelhető indokolás hiányában a kérelem ezen elemei nem felelnek meg a határozottság – az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában rögzített – követelményeknek, így azok elbírálására nincsen lehetőség.

- [16] 4.4. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Ezen feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [17] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése által elismert bírósághoz fordulás jogának a sérelme az indítványozók nézete szerint azáltal következett be, hogy a Kúria – egyetértve az alsóbb fokon eljáró bíróságokkal – nem látott lehetőséget bírói úton az igényérvényesítésre, következésképpen a keresetet érdemben nem bírálta el.
- [18] Az Alkotmánybíróság ezzel kapcsolatban rámutat állandó gyakorlatára: „[a] jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el” {lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]; legutóbb: 3205/2017. (VII. 21.) AB végzés, Indokolás [20]}. Ezek fényében az Alkotmánybíróság azt nem vizsgálta felül, hogy az eljáró bíróságok a szakjogi szabályoknak megfelelően állapították-e meg, hogy a megállapodással kapcsolatos követelés bírói úton nem érvényesíthető, ugyanis a törvényességi felülvizsgálat nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe.
- [19] 5. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz befogadására nincsen mód, így azt az Abtv. 29. §-a, 52. § (1b) bekezdés e) pontja, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2019. április 2.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/983/2017.

